



Angående byggnadsminnesförklaring av byggnaden på kv Netto 9, Gustav Adolfs församling, Sundsvalls kommun

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen förklarar byggnaden på fastigheten kv Netto 9, Gustav Adolfs församling, Sundsvalls kommun som byggnadsminne enligt 3 kap. 1 § lagen (SFS 1988:950) om kulturminnen m. m.

Frågan om byggnadsminnesförklaring av den aktuella byggnaden väcktes 1998-07-31 av Länsstyrelsen i Västernorrland.

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar för byggnadens underhåll.

Om särskilda skäl finns får Länsstyrelsen enligt 3 kap. 14 § kulturminneslagen lämna tillstånd till ändring av byggnadsminne.

Enligt 3 kap. 21 § kulturminneslagen gäller detta beslut omedelbart, även om det överklagas.

MOTIV FÖR BESLUT

Länsstyrelsens beslut grundar sig på byggnadens mycket höga kulturhistoriska värde med välbevarad exteriör och en välbevarad interiör i trapphuset med adress Köpmangatan 32. Byggnaden som är belägen i en yttre del av stenstaden representerar en tidstypisk sten- och putsarkitektur från 1880-90-talet. Även denna typ av stenhus visar ambitioner i uppbyggnaden av stadens centrum och bidrar till mångfalden av uttryck i det sena 1800-talets byggnadskonst.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

1. Byggnaden får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras exteriört.
2. I byggnaden får inga ingrepp göras i stomme och ursprunglig planlösning samt vad gäller den fasta inredningen i trapphus med adress Köpmangatan 32.
3. Byggnaden skall underhållas på ett sådant sätt att den inte förfaller. Vid vård- och underhållsarbeten exteriört och interiört skall dessa utföras med traditionella byggnadsmaterial, färger och metoder, på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.

1999-06-22

221-6222-98

BESKRIVNING

Bostadshuset vid Köpmangatan uppfördes i tre våningar med inredd vind. Mot Köpmangatan och Torggatan är fasaderna identiska med symmetriskt placerade risaliter, som avgränsar respektive fasad mot flankerna, avslutade med krenelerade gavelrösten. Hörnet Torggatan-Köpmangatan är avfasat och avslutas med ett högt och smalt torn. Bottenvåningens fasad utgörs av rusticerad slätputs, men tegelmuren är frilagd i de övre våningarna och saknar putsornament. Här och var finns också smidda ankarjärn i muren. Takfoten består av en kraftig konsolfris, troligen i målad stuck. Kring de T-postförsedda fönsterna och på risaliterna finns inslag av putsade ornament som imiterar natursten. Taket är täckt med falsad plåt och på torn-delen finns plåt utförd med fjälltäckning. Mot respektive gata finns fyra små smäckra vindskupor. Byggnaden präglas av tysk renässansarkitektur, s k rohbau. Lägenheterna försågs ursprungligen med både badrum och vattenklosett och frun fick för ovanlighetens skull eget rum. Ursprungligen byggdes också ett stall på gården, som numera är rivet.

HISTORIK

Före stadsbranden 1888 ägdes tomten av metodistförsamlingen Bethania, som här tänkte sig att bygga ett kapell. Detta förlades dock på annan plats och tomten såldes till ingenjören och flottningsschefen Ludvig Wessling, (1856- gift med Julie Arhusiander, en dotter till riksdagsledamoten Magnus Arhusiander, 1829-1908). Inom parentes sagt, var Arhusiander en av Sundsvalls ledande män, bl a ordförande i stadsfullmäktige, delägare i Heffners sågverk och grundare av AB Sundsvalls Handelsbank. Wessling, liksom grannen rakt över Nytorget, Th Thuresson hade gjort sig en förmögenhet på den lönsamma flottningsverksamheten. För att hålla vattenlederna öppna och möjliggöra transport av sågtimmer från bolagsskogarna i nordväst, bildades flottningsbolag där varje sågverksbolag gick in med en andel av den totala kostnaden för ett års underhåll av leden. De män som basade för dessa bolag tjänade nästan lika bra som sågverksägarna själva.

Ludvig Wessling kontaktade den norske arkitekten Andreas Bugge, (1859-1945), vars ritningar godkändes av byggnadsnämnden den 21 januari 1890. Bugge kom officiellt till Sundsvall den 12 juni 1889 från Larvik, ca 15 mil sydväst om Oslo i Vestfold fylke. Anledningen var hans nya uppdrag att rita om stadshuset. Bugge var grundligt utbildad i Berlin mellan åren 1876-1884, därefter fortsatte han med arbete i det brandskadade Skien åren 1886-88. Bl a ritade han vid denna tid Skiens sparbank och distriktets nya fängelse.

Till huset flyttade förutom Wesslings familj också fru Wesslings bror, Per Arhusiander, med familj.

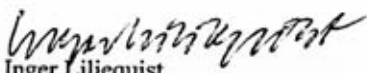
1911 förvärvades fastigheten av konsul S Hanberg och jur kand Arendt Berggren, vilken sistnämnde blev ensam ägare omkring 1917. Han hade också sitt advokatkontor i huset, liksom också kontor för Kovda AB för vilket han var VD. I slutet av 1920-talet köpte disponenten Mauritz Hägglund fastigheten. 1950 sålde han den till köpmannaorganisationerna i Sundsvall, som bildade ett särskilt bolag för fastigheten, AB Köpmännens Hus. Byggnaden kontrollerades och gården överbyggdes.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som inte är nöjd med detta beslut, kan överklaga det hos Länsrätten i Västernorrlands län genom en skrivelse som dock skall sändas till Länsstyrelsen, Kulturmiljö, 871 86 Härnösand.

Skrivelsen skall ha kommit in inom tre veckor från den dag vederbörande har fått del av beslutet. Ytterligare upplysningar om sådant överklagande lämnas i bilagt informationsblad 'Fullföljdshänvisning'.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även länsantikvarien och jurist deltagit.


Inger Liliequist
tf länsråd


Torbjörn Svaan
antikvarie

Kopia till:

Riksantikvarieämbetet, kulturmiljöavdelningen, Box 5405, 114 84 Stockholm
Sundsvalls kommun, stadsbyggnadsnämnden, 851 85 Sundsvall

För åtgärder enligt 3 kap 8 § kulturminneslagen

Inskrivningsmyndigheten vid Sundsvalls tingsrätt, Box 467, 851 06 Sundsvall
Överlantmäтарыndigheten i Västernorrlands län, Box 154, 871 23 Härnösand